

Proloog

Elsie

Metafysische revoluties - radicale, volledige veranderingen van het wereldbeeld dat niet alleen de elite, maar ook de massa aanhangt - zijn zeldzaam. Wanneer een dergelijke radicale omwenteling zich voordoet, vaagt zij zonder enig mededogen de hele samenleving, hoe sterk ook weg: het hele economische en politieke systeem, de bestaande esthetische en morele opvattingen en de totale heersende sociale rangorde. Geen menselijke kracht kan haar tegenhouden.

Bijvoorbeeld toen het Christendom opkwam, was het Romeinse Rijk op het toppunt van zijn macht: het was buitengewoon goed georganiseerd, overheerste de hele bekende wereld en was technische en militair superieur. Toch had het tegen het Christendom geen schijn van kans. Het Christendom veroorzaakte een metafysische revolutie.

Toen vijftien eeuwen later het Humanisme opkwam, vormde het Christendom inmiddels een sluitend systeem, het verschafté één samenhangend beeld van mens, maatschappij en wereld: God schonk de koning macht over zijn volk, God verdeelde de mensen in bestuurders, bidders en werkers, God verdeelde de arbeid, de productie en de rijkdom, God wilde dat de mensen Zijn Schepping bestudeerden en verheerlijkten, kennis en kunstwerken voortbrachten. Eenmaal geconfronteerd met het Humanisme, kon niets het Christendom voor de ineenstorting behoeden. Het Humanisme veroorzaakte een metafysische revolutie.

De ontcijfering en ontraadseling van het menselijk genoom en de ontdekking van de genetische chirurgie – de kunst van het aan- en uitschakelen van genen en van het genetische knippen en plakken - heeft niet alleen het mensbeéld radicaal veranderd, het heeft een totaal andere mens geschapen. Ons. Wij. Een meta-metafysische revolutie.

Scéne 1

Elsie

Had jij kinderen?

Ja.

Tussen hun tweede en hun vierde levensjaar worden ze zich in toenemende mate bewust van hun ik. Dat leidt steevast tot aanvallen van egocentrische machtswellust. Hun doel lijkt het om de mensen die hun sociale omgeving vormen, om te beginnen hun ouders, stuk voor stuk in slaven te veranderen door ze met de minste of geringste sparteling van hun begeerten te terroriseren. Aanvankelijk gebeurt dat alleen door ongearticuleerd, uniform krijsen, later ook door het vernielen van alles waar hun ouders aan hechten, waarvan ze houden. Bij meisjes gaat dat godzijdank over, bij jongens niet.

Zijn de jongens eenmaal zes, zeven jaar dan richt hun wreedheid en vernietigingsdrang zich op anderen. Ze prikken padden met een pen. De violette inkt verspreidt zich onder de huid van het dier, dat langzaam de verstikkingsdood

sterft. Ze gaan er in een cirkel omheen staan en slaan de doodsstrijd met glinsterende ogen gade. Een ander favoriet spelletje is het afknippen van de voelsprietten van slakken. Alle gevoeligheid van een slak zit geconcentreerd in die voelsprietten. Daarvan beroofd is een slak niets anders dan een weke, ontredderde en lijdende massa.

Maar er is niets idioters, agressievers, ongenietbaarders en hatelijken dan jongens van een jaar of twaalf. Dat zijn monsters en tegelijk imbecielen. Ze vormen de onvoorspelbare kristallisatie van het allerergste in de mens. Ze zijn leeg, helemaal leeg. De meeste jongens van die leeftijd willen niets liever dan de allerzwaksten vernederen en pijnigen. Hun barbaarsheid neemt onvoorstelbare proporties aan, vooral als ze met een groep zijn. Er hoeven maar een paar meedogenloze elementen tussen te zitten om de anderen tot ongehoorde wreedheden aan te zetten. Ze willen allemaal laten zien wat ze durven, proberen elkaar daarin te overtreffen en als er eenmaal iemand begonnen is, vormt dat het excuus voor de rest. De anderen deden het toch ook?

Mijn broertje werd op school gedwongen om de sterkere jongens letterlijk hun reet te likken en af te zuigen....

Jeroen

Toen ik zes was bracht mijn vader me naar mijn grootmoeder. Zij heeft zich over me ontfermd. Ze had een hard leven achter de rug en een afschuwelijke jeugd. Vanaf haar zevende op de boerderij van haar ouders moeten werken. Jong getrouwd. Vier kinderen. De jongste was twee toen haar man stierf. Na zijn dood ging ze op een fabriek werken en ondertussen voedde zij haar kinderen op. Kort nadat ze op haar zestigste met pensioen was gegaan, stemde ze erin toe om zich weer om een kind te bekommeren, mij. Net als zijn vader, zijn ooms en zijn tante heeft het hem nooit aan iets ontbroken, niet aan schone kleren, niet aan lekker eten zondagsmiddags, niet aan liefde.

Wil ons onderzoek naar de mensheid een beetje volledig zijn, dan zal het zich met dit verschijnsel moeten bezighouden: dat er mensen hebben bestaan die hun hele leven werkten, hard werkten, louter uit liefde, die letterlijk hun leven aan anderen gaven. Toch hadden ze helemaal niet het gevoel dat ze zich opofferden. Ze konden zich gewoon geen andere manier van leven voorstellen. In de praktijk waren het bijna altijd vrouwen. Te midden van de barbaarsheid konden mensen heel soms warme door liefde verlichte ruimten creëren.

Te midden van het permanente bloedbad van de natuur was moederliefde - of iets neutraler: het instinct om het eigen kroost te beschermen - het enige spoor van altruïsme. Het vrouwtje van de pijlinktvis, een klein pathetisch ding van nog geen twintig centimeter, viel zonder enige aarzeling de duiker aan die te dicht in de buurt van haar eieren kwam.

Vrouwen zijn absoluut beter dan mannen. In het algemeen zijn ze meelevender, redelijker, intelligenter, arbeidzamer, minder geneigd tot egoïsme, zelfbevestiging, geweld en wreedheid. Waar zijn mannen eigenlijk goed voor? Om de wereld vooruit te helpen? Met hun groteske ijdelheid, diepgewortelde gewelddadigheid, en hun onverantwoordelijke liefde voor hoog spel? Door revoluties en oorlogen te ontketenen? Die veroorzaken alleen een enorme hoeveelheid leed en vernietigen het beste van het verleden. Een wereld die

alleen uit vrouwen had bestaan, was in alle opzichten veel beter geweest. Die had zich veel langzamer ontwikkeld, maar wel gestaag en regelmatig, zonder steeds terug te vallen. Zonder funeste beeldenstormen zou het leven in een toestand van gemeenschappelijk geluk zijn uitgemond.

Betty

Goed, de mens – de man - was van nature ongelooflijk wreed, vooral als hij in groepen opereerde. Maar nu – na de genetische revolutie - is het aan de mens zelf om de natuur van de mens te bedenken; vast te leggen wat menselijk, menswaardig gedrag is; het respect voor het menselijke leven en de menselijke waardigheid te garanderen.

Menselijkheid. Menselijke waardigheid.

Wat is daar mis mee?

Dat die is verzonnen door de Romeinen, die menselijke waardigheid. Het meest militaristische, moordzuchtige volk ter wereld ooit. Die in hun amfiteaters mensen met hun blote handen met uitgehongerde leeuwen lieten vechten, er zwaardvechters met elkaar een strijd op leven en dood lieten aangaan, er grootse terechtstellingsspektakels organiseerden. En deze voorstellingen zo regisseerden dat de spanning steeds meer opgevoerd werd, dat de sensatie- en bedwelmingsroes steeds hoger oplaaide. Steeds harder brullend en joelend en fluitend en gillend raakte de massa in deze kolkende stadions in een euforische extase, die zijn hoogtepunt bereikte als de dieren de mensen verscheurden, als de keizer zijn duim omlaag deed en de verliezende zwaardvechters dood werden gestoken of als de soldaten massaal hun lans in het hart van de gekruisigden boorden. Menselijkheid.

En toch legden de Romeinen in hun geschriften de grondslag van wat wij nu nog als menswaardig gedrag beschouwen.

Boeken versus stadions. Elite versus massa.

Misschien was die Romeinse elite zo gek nog niet. Zij wist in ieder geval dat de mensen dieren zijn, beesten. De menselijke samenleving behoort tot de dierlijke samenlevingen en die worden vrijwel allemaal beheerst door een stelsel van dominantie op basis van fysieke kracht. De hoogste rang gaat gepaard met voorrechten: als eerste eten en als enige copuleren met de vrouwtjes. Meedogenloze heerszucht komt in alle dierlijke samenlevingen voor, maar alleen bij de mensapen en de mensen gaat dat gepaard met ongemotiveerde, excessieve wreedheid. Het menselijk bewustzijn, het verstandelijke inzicht en het vermogen om op grond van dat inzicht in te grijpen in de werkelijkheid, heeft de mens ook het vermogen geschonken beestachtiger te zijn dan het beestachtigste dier. In de oorlogen vond die beestachtigheid een uitlaatklep, in de stadions werd hij enigszins onder controle gehouden. *Pauze.*

Terug naar de Romeinen dus?

Is de mens niet op een andere manier te temmen?

Maar is niet de zelfverheerlijking van de mens oorzaak van alle ellende, in plaats van de beestachtigheid?

Als je God afschaft...

Hebben we dat?

Ja. Zo rond vijftienhonderd.

Maar als je God afschaft, moet je jezelf niet tot god maken.

Hebben we dat?

Ja. We hebben onszelf tot middelpunt van de schepping uitgeroepen. De Humanistische mens sprak: 'De mens heeft onbegrensde mogelijkheden, die hij allemaal zal ontwikkelen. Hij zal alles doorgronden en als hij alles doorgrond heeft, overal greep op krijgen, alles naar zijn hand zetten en alles aanwenden tot zijn eigen voordeel en zijn eigen welbehagen.' Desnoods met geweld. Omdat hij zich bewust is van alles wat er is, heeft de mens - de Westerse mens dan - zichzelf uitgeroepen tot de baas van alles wat er is. Die greep naar de macht heeft hij sindsdien tot in al zijn consequenties uitgeleefd. In het Humanisme zat de kiem van het Liberalisme en van alle andere -ismes: Kapitalisme, Fascisme, Communisme. In naam van het menselijk welzijn werden de grootste gruwelen begaan. Alle -ismes zijn vrijbrieven om tekeer te gaan.

De wereld was dus één groot Romeins amfitheater geworden.

Elsie

Goed, de mens is van nature ongelooflijk wreed. Goed, de mens heeft zichzelf uitgeroepen tot de baas van alles wat er is. In het Humanisme van die brave Renaissance-geleerden bleek de kiem te zitten van een grenzeloos individualisme: als dé mens zich tot middelpunt van de wereld maakt, doet op den duur ieder individueel mens dat, is ieder individueel mens God. Hij heeft het recht zijn wereld naar eigen inzicht, eigen normen en waarden in te richten. Individualisme leidt bovendien tot zelfbewustheid, de behoefte jezelf te onderscheiden, anders, meer, beter te zijn dan de anderen: 'narcistische differentiatie'. De middelen om die begeerte te bevredigen zijn voornamelijk seks en geld.

In de kern van de zaak was de begeerte echter, in tegenstelling tot de bevrediging een bron van leed en ongeluk. Dat hebben alle filosofen geweten. Hun oplossing was, de begeerte en het daarmee gepaard gaande lijden uit te doven door de bevrediging te organiseren. Maar de verleidelijk-erotische mediamaatschappij van de laatste decennia van de twintigste eeuw beijverde zich juist om de begeerte te organiseren, die tot buitensporige proporties aan te wakkeren. Terwijl de bevrediging ervan voor de massa niet tot de mogelijkheden behoorde. Maar het hartstochtelijke streven naar die bevrediging verzekerde de leiders van die verleidelijk-erotische mediamaatschappij van een groei van de vraag en dus van hun rijkdom. Omdat de begeerte echter niet bevredigd werd, moest hij het leven van de mensen wel verwoesten.

Jeroen

Het was duidelijk waartoe de explosief groeiende kloof tussen begeerte en bevrediging zou leiden. Hoe lang kon die bevrediging worden uitgesteld? Het gebrek aan bevrediging slaat tenslotte altijd om – dat hebben de filosofen altijd geweten – in de ultieme begeerte naar geweld. De ultieme bevrediging daarvan is de totale vernietiging.

En inderdaad ontwikkelde de mens op het einde een steeds grotere fascinatie

voor de catastrofe. Ademloos aan de televisie gekluisterd keek hij naar het exploderen van vulkanen, het wegvagen van hele provincies door overstromingen en het uitbranden en instorten van wolkenkrabbers door terroristische aanslagen. De verkoop van live gefilmde rampen, moorden en verkeersongelukken ging voor het eerst in de geschiedenis die van de porno voorbij. De catastrofe werd steeds meer verwelkomd als waardig alternatief voor het verlossing brengende wonder. Mensen zagen andere mensen bij duizenden sterven. Als er een ramp dreigde, haastten zij zich erheen, bewust het risico nemend zelf het slachtoffer te worden. Het euforische verlangen zelf om te komen in een catastrofe groeide en groeide. De mens was op weg de hele mensheid en de hele wereld in één ultieme catastrofe, één baaiend van licht en vuur te vernietigen.

Dat kon natuurlijk niet. Er waren mensen die de mens wisten te redden. Door hem te verlossen van zijn begeerte, door hem tam te maken. En zo geschiedde. Zo vormde het verlangen naar de sublieme, ultieme catastrofe de humuslaag van onze wedergeboorte. De mens ontdekte hoe de mens de mens temt.

Betty

Zoals de mens een dier temt. Door telen en africhten.

Opvoeden, elimineren. Het ongewenste laten verdwijnen.

Sterilisatie van gewelddadigen.

Het preventieve neutraliseren van elk risico-gedrag.

Prenatale selectie op basis van DNA-test.

Geboorte-bij-keuze.

Het genetisch opheffen van seksuele begeerte.

Ont-ikking van persoonlijke prestaties.

Het uitschakelen of verminderen van de werking van de genen die ontremmen, en het aanschakelen of vermeederen van de werking van de genen die remmen.

Een nieuwe metafysische revolutie.

Het normale is een groter raadsel dan het abnormale. Het normale is dus interessanter. Wij klonen het normale. Het geheim van het leven schuilt in het normale. De waarheid ligt niet aan gene zijde, in de waanzin, de extase, de misdaad, het exotische, het pathologische. De waarheid is hier.

Ik heb mezelf gespeeld.

Ik heb met het leven gespeeld.

Ik heb met zelfmoordgedachten gespeeld.

Ik was gek op spelen, om het gevoel van triomf.

Ik heb het doel van de geschiedenis niet erkend.

Ik heb aan mezelf genoeg gehad.

Ik heb mijn natuur verloochend.

Ik heb de eeuwige orde verstoord.

Ik heb van geen ophouden geweten.

Ik heb van het verleden niet geleerd.

Ik heb in mijn toestand willen berusten.

Ik heb de werkelijkheid voor de droom verwisseld.
Ik heb me laten drijven door demonen waarvan ik de naam niet kon spellen.
Ik heb de spot gedreven met de taal.
Ik was een bedrieglijk medium die de menigte bespeelde.
Ik heb eerder in vormen gedacht dan in woorden.
Ik heb een mogelijkheid ontdekt om de dood te digitaliseren.
Ik heb een mogelijkheid ontdekt om de dood te digitaliseren.
Ik heb een mogelijkheid ontdekt om de dood te digitaliseren.

Scène 2

Jeroen

Je was een eenzame vrouw.

Betty

Het leven was niet te verdragen. Tenzij in de wetenschap dat we berustten in alles wat wij voor onszelf en de wereld betekenden. We moesten erin berusten dat we zus of zo waren. En wanneer we daarin slaagden, moesten we weten dat we daarvoor van het leven daarvoor geen compliment zouden krijgen. Dat er geen medaille op onze borst gespeld zou worden als we wisten en verdroegen dat we ijdel en egoïstisch waren of kaal en dik – Nee, we moesten weten dat we nergens een beloning of lof voor kregen. We moesten het verdragen, dat was het geheim. We moesten ons karakter, onze geaardheid verdragen met onze fouten, ons egoïsme en onze hebzucht, waaraan ervaring noch inzicht iets konden veranderen. We moesten verdragen dat onze verlangens geen volledige weerklank konden vinden in de wereld. We moesten verdragen dat degenen van wie wij hielden niet van ons hielden of niet op de manier waarop we hoopten. We moesten ook verraad en ontrouw verdragen. En weet je wat het moeilijkste was van alle opgaven van de mens? We moesten voortreffelijkheid in karakter of verstandelijke vermogens van een ander mens verdragen.

Elsie

Rustig maar. Niet meer nodig. We hoeven niet meer gelukkig te worden, we zijn zijn gelukkig.

Jeroen

Gelukkig, gelukkig, ja.

Betty

Gelukkig, ja.

Jeroen

Die oude lusten zou ik willen botvieren.

Elsie

Botvieren? Liever niet.

Betty

Ja, botvieren. Ja, botvieren.

Jeroen

Nou, ja, goed, een enorm geil verhaal. Over een lelijk oermens uit de twintigste eeuw, die zweterig en pokdalig zijn weg probeert te vinden. Die naar een sekscamping gaat in de hoop dat daar een vrouw te vinden zal zijn die zelfs met hem de liefde wil bedrijven. Die elke dag naar het naaktstrand gaat en zo dicht mogelijk bij een aantrekkelijk poesje gaat liggen, in de hoop dat hij in gesprek zal raken. Die jonge meiden beloert en ze het liefst zou willen bespringen, maar de moed niet heeft.

Betty

Of over een al wat oudere vrouw. Haar vlees is al slap aan het worden, haar kansen in de liefde zijn verkeken. Ze wordt heus niet uitgelachen of mishandeld of zo, maar geen man kijkt haar na: ze is doorzichtig, ze wordt genegeerd. Ze gaat naar haar werk - dom, aardig of interessant werk, naar gelang haar capaciteiten en haar opleiding - ze gaat naar huis, haalt haar boodschappen, doet het huishouden, kookt haar eten, betaalt haar rekeningen, doet de was, kijkt televisie, luistert naar platen, leest.

Transformatie naar Bruno en Christiane.

Scène 3**Bruno**

Ik ga naar toiletblok acht. Ik had hoogstens wat oudere vrouwen verwacht, maar er gaat een enorme schok door me heen als ik vier tienermeisjes zie. Tussen de vijftien en de zeventien. Twee staan er onder de douches tegenover de wasbakken. Ze zijn helemaal naakt. Ze dartelen, kletsen, gooien water naar elkaar, slaken kleine kreetjes. De andere twee staan in hun slipjes te wachten. Ik kreun. Dit heb ik niet verdiend. Ik krijg een stijve in mijn boxersshort. De punt van mijn geslacht is heet, opgezwollen, jeukt verschrikkelijk

Christiane

Ik zie een oudere man bij de douches staan. Hij ziet mij niet. Hij kijkt verlangend, bijna smekend, naar vier meisjes. Een van hen, een tengere brunette, komt onder de douche vandaan en grijpt naar haar handdoek. Tevreden wrijft ze haar jonge borsten droog. Een klein rossig meisje laat haar slipje zakken en neemt haar plaats in onder de douche. De man haalt zijn geslacht tevoorschijn en klemt het tegen de wasbak aan. Doet of hij zijn tanden poetst en kijkt via de spiegel naar de meisjes.

Bruno

Ik kreun. Het is op deze naaktcamping mijn goed recht om mijn boxersshort uit te trekken en bij de douche te gaan staan wachten: als het andere meisje

weggaat kan ik de douche naast het rossig-blonde meisje nemen, misschien raakt ze dan per ongeluk mijn pik aan. Het duizelt me.

Christiane

Op dat moment springen er opeens twee jongens met een juichkreet naar binnen, in zwarte shorts met fluorescerende strepen. Joelend trekken ze de meisjes onder de douches vandaan en nemen hun plaats in. De man krijgt meteen een slappe, bergt zijn geslacht weg en vertrekt.

Bruno

Op een nacht krijg ik tegen enen opeens zin om naar de jacuzzi te gaan. Als ik daar aankom hoor ik een stel de liefde bedrijven. Als de man klaar is gekomen, stapt hij vrijwel meteen uit het bad, stroopt een condoom af en verdwijnt.

Christiane

Ik heb het altijd opwindend gevonden om tijdens mijn vakantie te vrijen met mannen die ik niet ken. Liefst zelfs in het donker, zonder hun stem te horen, zonder hun gezicht te zien. De jacuzzi op de camping is daarvoor de ideale plek.

Bruno

Ik ben geen mooi dier. Ik ben bleek, kalend, dikkig, klein. Alle andere mannen zijn groter, sterker, bruiner. Hoe ouder ik word, hoe angstiger en gevoeliger, des te meer lijd ik onder de tekenen van afwijzing en minachting. Er lijkt voor mij niet het minste of geringste contact met andere mensen mogelijk. De wereld is traag en koud. Er is maar één warm ding, dat wat vrouwen tussen hun benen hebben.

Christiane

Er heeft een man staan kijken buiten de jacuzzi. Hij lijkt verlegen, ik herken hem niet. Na een paar minuten overwint hij zijn schroom en komt de jacuzzi in. We zitten naast elkaar in het donker.

Bruno

Het blijkt een vrouw van mijn leeftijd te zijn. Na een tijdje komt ze opeens in beweging. De maan is nu achter de wolken verdwenen. Ze plaatst haar ene arm onder mijn dijbenen, de andere slaat ze om mijn schouders. Ik laat de kant los en vlij me tegen haar aan, mijn gezicht ter hoogte van haar boezem. Haar borsten zijn klein en stevig.

Christiane

Ik trek hem langzaam naar het midden en begin om mijn as te draaien.

Bruno

Ik ontspan mijn nekspieren abrupt, mijn hoofd wordt heel zwaar. Het geraas van het bad, dat aan de oppervlakte zwak was, verandert enkele centimeters lager in een krachtig onderwater-gebulder. Loodrecht boven mijn hoofd

draaien de sterren zachtjes rond.

Christiane

Hij ontspant zich helemaal, ik blijf hem ronddraaien. Zijn geslacht, al licht geïrrigeerd, steekt boven het wateroppervlak uit. Ik plaats de punt van mijn tong op zijn eikel.

Bruno

Ik sidder van geluk. Zij sluit haar lippen en neemt mij langzaam, heel langzaam in haar mond. Ik bevind mij in een toestand van volstreekte gewichtloosheid. Er lopen rillingen van extase door me heen.

Christiane

Ik voel de genotsgolven door hem heen trekken, ze worden steeds heviger. Ik knijp zachtjes de wand van mijn keel samen.

Bruno

Ik krijg het heel heet. Als ze de wand van haar keel samenknijpt, vloeit al mijn energie in één keer naar mijn geslacht.

Christiane

Hij komt klaar, brullend.

Bruno

Nog nooit heb ik zoveel genot gevoeld. Ze blijft me in haar armen houden. Als zij mij loslaat en aanstalten maakt om te vertrekken, volg ik haar naar haar caravan. Ze is dun, kleiner dan ik. Haar haar is prachtig, zwart, met een zijdeachtige glans. Ze schenkt een glas whisky in en zegt: 'Af en toe krijg ik het op mijn heupen, dan neuk ik met iedereen. Vanaf een zekere leeftijd kan een vrouw zich nog altijd tegen pikken aan blijven wrijven, maar ze kan niemand meer vinden die van haar houdt.'

Christiane

Hij zegt: 'Ik wil lief voor je zijn. Ik wil jou klaarmaken.'

Bruno

Ze gaat dwars op het bed liggen, legt een kussen onder haar billen en doet haar benen wijd.

Christiane

Hij likt de randen van mijn geslacht en prikkelt mijn clitoris met kleine, snelle tongbewegingen. Ik vraag hem een vinger naar binnen te steken. Hij doet het. Streelt met zijn andere hand mijn borsten.

Bruno

Ze komt rustig klaar, bedankt me, trekt haar sweatshirt weer aan en schenkt nog eens in.

Christiane

Hij voelt zich niet echt tot mijn poesje aangetrokken. Mijn schaamlippen zijn al een beetje slap. Vroeger had ik een erg mooie vulva. Nu is het al een beetje een oude vrouwenpoesje.

Bruno

Het was echt fijn, daarnet in de jacuzzi. Op het moment dat ik je mond voelde, had ik je gezicht nog niet gezien. Er kwam geen enkel verleidings-element aan te pas. Het was iets heel zuivers.

Christiane

We gaan liggen. Hij slaat een arm om mijn middel. We vallen in slaap.

Bruno

Als ik wakker word, heb ik, net als de meeste mannen 's ochtends, een stijve. Christiane doet haar ogen een beetje open op het moment dat ik haar penetreer.

Christiane

Ik ben nog wat versuft wanneer ik hem in mij voel bewegen. Ik voel hoe zijn penis steeds slapper wordt. Hij doet zijn best om niet te laten merken hoe bedroefd en beschaamd hij eigenlijk wel is.

Bruno

We kleden ons en gaan wandelen. Bij het meertje is niemand. Zij trekt mijn bermuda naar beneden en begint me af te trekken. Ze doet het heel rustig, met veel gevoel. De laatste jaren kom ik steeds maar heel kort klaar. Zij weet mijn orgasmes eindeloos te laten duren. Later, als we in het parencircuit terecht zijn gekomen, besef ik hoe zeldzaam dat is. De meeste vrouwen daar doen het ruw, zonder enige subtiliteit. Ze rukken als een bezetene aan je pik. Waarschijnlijk imiteren ze porno-actrices.

Christiane

Ik ben blij dat hij geniet van mijn aanrakingen. 's Avonds gaan we terug naar de jacuzzi. Later in de caravan bedrijven we de liefde. Op het moment dat hij me penetreert, ben ik gelukkig.

Bruno

Misschien kunnen we bij elkaar blijven, misschien zelfs samen oud worden. Elkaar af en toe een kortstondig moment van geluk bezorgen. Misschien zelfs samen de begeerte zien afnemen.

Christiane

We kennen elkaar nauwelijks en toch vertelt hij mij dingen die hij nog nooit aan iemand verteld heeft. Hoe hij getreiterd en vernederd werd op het jongens-internaat. Hoe hij als jongen een keer tijdens een film zijn hand op de dij van een meisje had gelegd. Dat ze die daar een tijdje had laten liggen en hem toen

heel teder gepakt had en teruggelegd op zijn dij.

Bruno

De tederheid is er eerder dan de verleiding. Dat heeft me verhinderd te wanhopen.

Christiane

Hij vertelt hoe hij in de sneltram tegenover een mooi meisje ging zitten, zijn multomap op zijn knieën legde, zijn geslacht tevoorschijn haalde en meteen klaarkwam, op de tweedegraads vergelijkingen, de grafiek van de houtskoolproductie van de Sovjet-Unie, de acties van de Surrealisten.

Bruno

Ze luistert echt naar me. Af en toe streelt ze me door mijn haar. Het verbazingwekkende van de lichamelijke liefde is het gevoel van intimiteit dat ze verschaft zodra ze gepaard gaat met een minimum aan sympathie.

Christiane

We zitten allebei in het onderwijs: hij werkt op het ministerie. Stelt de eindexamennormen Frans vast en regelt de examenteksten. Ik ben lerares natuurkunde. We zijn allebei getrouwd geweest en hebben allebei een puberzoon waar we niet mee overweg kunnen.

Bruno

De vakantie is bijna voorbij. Als we de laatste avond ergens eten, zegt ze: 'Ik geloof dat ik een beetje verliefd ben.' Ik versteen van geluk.

Christiane

Ik hield van het leven. Ik was gevoelig en aanhankelijk van aard en ik vond vrijen heerlijk. Maar er is iets misgegaan. Ik begrijp niet helemaal wat, maar er is iets misgegaan.

Bruno

Drie weken later komt ze een weekend bij mij. Ik haal haar van het station. Ze draagt een jurk met bloemen en kanten manchetten. Ik klem haar in mijn armen. Mijn hart bonst.

Christiane

Mijn hart bonst. Hij heeft het parket van zijn appartement in de was gezet, de vazen met bloemen gevuld, de lakens verschoond. Hij slaagt erin mij langdurig te penetreren, zodat ik tijd heb om klaar te komen.

Bruno

Ik voel hoe ze een orgasme krijgt, en meteen daarna een tweede. Ik voel haar vagina heftig samentrekken en dan kom ook ik klaar. Ik nestel me in haar armen en val in slaap.

Christiane

Ik heb vaak pijn onder in mijn rug. Het beperkt mijn mogelijkheden, maar scheidt ook nieuwe. Op een avond, we zitten tegen etenstijd iets te drinken, zegt hij opeens: 'Ik geloof dat ik gelukkig ben.'

Bruno

Ze loopt naar de keuken, staat stil, blijft onbeweeglijk staan, staart naar me, tranen in haar ogen.

Christiane

Hij zegt: 'We zijn nu wel lang genoeg ongelukkig geweest. Ik wil met jou samen verder leven. We zullen ziek en invalide worden en doodgaan, maar ik denk dat we tot het eind toe gelukkig kunnen zijn. Ik geloof dat ik van je hou.'

Bruno

We zien elkaar ieder weekend. Ons doen en laten wordt beperkt, doordat ze last heeft van haar rug. 's Avonds gaan we meestal naar een club voor paren. Naast de dansvloer bevinden zich ruimtes met grote bedden.

Christiane

Met zijn pik van dertien centimeter en zijn beperkte erectievermogen is Bruno niet op zijn plaats in een omgeving waar pikken altijd kolossaal en stijf moeten zijn, borsten met siliconen bewerkt, poesjes onthaard en kwijlend.

Bruno

Ik heb meer poesjes en monden ter beschikking dan ik ooit heb durven dromen. Dat heb ik aan haar te danken, zij maakt de weg vrij voor mijn bevrediging.

Christiane

De meeste vrouwen rukken zijn pik af als was het een gevoelloze vleeschacht, mechanisch en hardhandig. Hij komt snel klaar, zonder er echt van te genieten. We blijven dan nog een half uurtje, terwijl ik zijn viriliteit tevergeefs tot leven probeer te wekken.

Bruno

Thuis gekomen slapen we en vrijen 's ochtends opnieuw. In slaapdronken toestand zie ik de beelden terug van de voorbije nacht, maar minder schrijnend. Dat zijn momenten van een uitzonderlijke tederheid.

Christiane

Op een avond gaat hij naast een brunette zitten met prachtige borsten. Hij raakt ze aan, streelt ze. Ik zit op mijn knieën en hang over hem heen, mijn billen geheven. Een jonge man komt op mij af en laat zijn hand onder mijn rok glijden. Ik haak hem los, eronder ben ik naakt.

Bruno

Opeens slaakt ze een gil. De jonge man denkt dat ze klaarkomt en gaat door. Maar ik zie haar van pijn vertrokken gezicht, gooi de jonge man op de grond. Ze kan haar onderlichaam niet meer bewegen.

Christiane

In het ziekenhuis wordt botkanker in de wervels geconstateerd. De necrose is al in het definitieve stadium. Mijn rug is gebroken. Mijn onderlichaam zal voor goed verlamd blijven.

Bruno

Nu kan je niet meer werken. Nu hoef je niet meer te werken. Je kunt bij mij komen wonen.

Christiane

Weet je het zeker dat je dat wilt? Weet je het zeker? Jij hebt nog wat tijd van leven. Niets dwingt je die tijd te besteden aan het verzorgen van een invalide.

Bruno

Ik ben verbijsterd. Ze twijfelt aan me.

Christiane

Hij geeft geen antwoord. Hoeveel houdt hij van mij? Ik rij weg in mijn rolstoel.

Bruno

Ik weet niet wat ik moet zeggen.

Christiane

Ik word naar mijn eigen huis vervoerd.

Bruno

Ik weet niet wat ik moet doen. Opbellen? Naar haar toegaan? Twee dagen later word ik opgebeld: ze heeft zich van de trap gestort.

Christiane

Ik was ben dood.

Transformatie naar Betty en Jeroen.

Scène 4

Jeroen

We werden eerst op één schoonheid verliefd, op één mooi iemand.

Elsie

Daarna op een ander mooi iemand en toen merkten we dat het dwaas is om niet een liefhebber van alle mooie lichamen te worden. We maakten ons van die hevige liefde voor één persoon los. We hielden van dé schoonheid van hét lichaam.

Betty

Daarna gingen we zien wat er mooi is aan wat mensen doen. De ontdekking van de schoonheid van het gedrag bracht ons op de schoonheid van het inzicht, de kennis, de wetenschap.

Jeroen

In die oceaan van schoonheid ontwaarden we de onveranderlijke schoonheid.

Betty

De schoonheid zelf: puur, zuiver, abstract.

Elsie

En dat is nog niet alles. Door de schoonheid van een andere ziel aan te raken, ermee te verkeren, kunnen we samen nieuwe schoonheid voortbrengen.

Betty

Wat we nu voortbrengen, brengt ons veel dichterbij elkaar dan kinderen van vlees en bloed, omdat we mooiere en echt onsterfelijke kinderen baren.

Elsie

Seks houdt ons af van het voortbrengen van werkelijke schoonheid.

Jeroen

Om aan de noodzaak van seks een einde te maken, hoefden we alleen een einde te maken aan de geslachtelijke voortplanting. Daarvoor hoefden we alleen de meiose te stoppen. – De meiose is het proces waarbij in de toekomstige voortplantingscellen van de mens, de toekomstige eicellen en zaadcellen dus, door twee opeenvolgende kerndelingen de chromosomenparen zich splitsen, zodat er bij de bevruchting een chromosomenset van de man en een van de vrouw zich kunnen verenigen. - Om die meiose, die splitsing van de chromosomenparen te stoppen, hoefden we alleen maar het gen uit te schakelen dat de meiose in gang zet. Met de recombinant DNA-techniek is dat geen onoverkomelijk probleem meer. We hoefden vervolgens het gentechnologisch gewijzigd enzym dat de meiose stopt maar bij de mens in te spuiten.

Elsie

Ik vond seksualiteit weerzinwekkend. Ik heb er vrijwillig afstand van gedaan. Ik ergerde me dood dat ik de slaaf was van die afschuwelijke aandrang. Ik gaf me aan seks over als was het aan een soort ondergang, uit een soort wanhoop. Ik ben blij dat ik me daarvan heb kunnen bevrijden, en dat de hele mensheid

op dat punt is aangeland. Wij hebben de schoonheid bevrijd van de seks. We geloven in een intellectuele overgave, die een bevrediging verschaft die superieur is aan die van seks. Seks was alleen iets persoonlijks, iets individueels. We gaven ons eraan over zonder er iets groters van te verwachten. Ik geloof dat wij onszelf nu in een veel sterkere vervoering kunnen brengen.

Transformatie naar Michel en Annabelle.

Scène 5

Michel

Rond mijn zestiende heb ik al gematigde opvattingen over het geluk. Ik krijg voor het eerst Duits en daar ontmoet ik Annabelle. Op haar vijftiende is Annabelle al een van die meisjes waar alle mannen naar omkijken, onafhankelijk van hun leeftijd of maatschappelijke positie.

Annabelle

Rond mijn vijftiende word ik me bewust van de stilte die mijn verschijning telkens weer teweegbrengt, maar ik begrijp pas jaren later hoe dat komt.

Michel

We maken samen huiswerk.

Annabelle

Ik help hem met Duits, hij mij met wiskunde. Het is een vreemde jongen. In zijn kamer hangen geen posters aan de muur van popzangers of voetballers. We gaan vaak fietsen, wandelen door de velden en de bossen en het lange gras.

Michel

Ik weet dat ze verwacht dat ik haar op een dag zal kussen.

Annabelle

Vaak ben ik zo blij dat ik hem zie, dat ik me letterlijk in zijn armen werp. Dan kijken we elkaar aan en blijven een paar seconden verstrengeld staan in een staat van gelukzalige verwarring.

Michel

Mijn contacten met mijn klasgenoten zijn teleurstellend. Wiskundige vergelijkingen brengen me echter serene, krachtige genoegens. Telkens als ik een nieuw gebied van de wis- of natuurkunde binnenga, beweeg ik me daar enige tijd in het halfduister voort, totdat ik plotseling de uitweg vind, de formule vind, de structuur doorgrond, de samenhang snap. Dan verhef ik me naar een hoogte van stralende sereniteit.

Annabelle

Hij kan uren zitten denken. Hij is dan fascinerend om naar te kijken. Zijn

gezicht is soms twintig minuten uitdrukingsloos. Opeens begint er dan iets te bewegen: fronsen, glimlachen, woede, teleurstelling. Dan is het weer een hele tijd blank. Tot er een intens-gelukkige lach doorbreekt.

Michel

Als dat serene gevoel weer verdwijnt, zie ik Annabelle stralend en verwachtingsvol naar me kijken. Ik weet dat ze nog steeds verwacht dat ik haar kus, maar ze kan wachten. Ze is het mooiste meisje van de school, en als ik dat bedenk, word ik ongemakkelijk op mijn stoel. Straks geeft ze zich nog aan zo'n cynische, gewetenloze versierder, een vuig stuk uitschot. Gelukkig vergeet ik deze vrees weer snel en laat ik me in slaap sussen door een bedrieglijk gevoel van onveranderlijkheid. Ik besluit natuur- en scheikunde te gaan studeren.

Annabelle

Na zijn eindexamen gaan Michel en ik op vakantie. Daar ontmoet ik David, een nogal onbekende popzanger. Hij is eind dertig, meer dan twee keer zo oud als ik. Hij is het tegendeel van Michel. Hij denkt niet, is alleen bezig met hoe hij eruit ziet, hoe vrouwen op hem reageren. Je blik wordt onweerstaanbaar naar hem toegetrokken. Er is een dansvloer in de open lucht, ik ga elke avond dan-sen. David danst daar ook. In rust is hij een tijger die plotseling kan toeslaan, als hij danst een jagende leeuw.

Michel

Ik cirkel om de dansvloer heen, in en uit de lichtkring.

Annabelle

Michel is steeds ergens om me heen, maar meestal blijft hij in het donker. Soms komt hij even in het licht. Waarom komt hij nou niet?

Michel

Ik wil me bewegen, maar kan het niet.

Annabelle

'Dans je niet?'

Michel

Ik kijk weg.

Annabelle

Hij kijkt minachtend langs me heen.

Michel

Ze kijkt me tien seconden heel verdrietig aan, draait zich om en voegt zich weer bij de dansenden.

Annabelle

Zal hij dan nooit een arm om me heen slaan? Me nooit kussen? Mag wat ik voor hem voel er dan nooit uit? Hij kan doodvallen.

Michel

Ik heb het gevoel dat ik in ijskoud water wegzink. Toch blijf ik helemaal rustig. *Pauze*. Plotseling heb ik het voorgevoel dat mijn hele leven zal lijken op dit moment. Ik zal menselijke emoties van anderen meemaken, soms van heel dichtbij, maar niets zal me ooit werkelijk kunnen raken en kwetsen. Ik ben van de wereld gescheiden door een paar centimeter leegte. Ik pak mijn spullen, ga naar huis en vertrek naar de campus.

Annabelle

Als ik merk dat Michel verdwenen is, ga ik naar de kamer van David en slaap met hem. Dat doe ik vier weken lang, elke avond. Ik merk dat ik zwanger ben. David regelt een abortus. Als ik thuiskom, is Michel al vertrokken naar de campus. Ik schrijf je een brief. Veertig kantjes. Geen reactie. Ik schrijf je nog een brief, iets korter. Geen reactie. Einde?

Michel

Een paar maanden later komt het bericht dat mijn grootmoeder een beroerte heeft gehad. Ze ligt op de intensive care, met buizen en slangen en meters. Ik pak haar hand vast. De volgende ochtend komt het bericht van haar dood. Ik ga naar mijn oude kamer, ga op bed liggen. Langzaam krult mijn lijf zich op. Alleen mijn hoofd verzet zich, dat wordt naar achteren getrokken. Zonder dat ik er iets aan kan doen, komt er een langgerekt gejank uit mijn keel. Na een tijdje herhaalt het zich. En nog eens. Terwijl ik dat gejank uitstoot, voel ik mijn ogen uitpuilen. Ik voel een dierlijke, weerzinwekkende angst.

Annabelle

Ik hoor dat je thuisbent omdat je grootmoeder op sterven ligt. Ik ga naar haar huis. Het is één uur in de nacht. Het regent zachtjes. Ik zie je binnen zitten. Als ik iets doe, als ik aanbel, zal ik je kunnen bekijken, je aanraken. Dan blijven we waarschijnlijk bij elkaar. Ik kan het ook niet doen. Terwijl ik daar sta, verandert er iets in me. Tien minuten later blijf ik weer thuis te zijn. Het zal drieëntwintig jaar duren voor ik je weer tegenkom.

Michel

Drieëntwintig jaar later ben ik terug in het dorp van mijn grootmoeder omdat ze herbegraven moet worden. Ik schrik van wat ik in het graf zie: wat botten, wat weefselresten en veel haar. Ik begin te trillen, ga naar een café en bestel een pastis. Opeens staat Annabelle voor me. Ze is veertig nu en nog steeds heel mooi. We kijken bij elkaar in de buurt te wonen. Ze nodigt me uit bij haar te komen eten.

Annabelle

Ik heb geen gelukkig leven. Misschien hecht ik te veel belang aan de liefde. Mannen vrijen niet omdat ze verliefd zijn, maar omdat ze opgewonden zijn. Het heeft me jaren gekost die banale waarheid te begrijpen. Ik ben mooi. Ze zijn trots als ik met ze mee uit eten ga. Maar op een gegeven moment kan ik niet meer tegen hun triomfantelijke glimlachje als ik mijn jurk uittrek, de idiote

bek die ze trekken als ze klaarkomen en hun lomphed als de daad is volbracht. Ik heb met tientallen mannen geslapen en niet een ervan is het waard om herinnerd te worden. Ze zijn doodsbang om ouder te worden, zelfs die van vijftwintig. Het spel van uitdagen en verleiden geeft me geen voldoening meer, ik krijg zelfs een afkeer van seks. Nog één keer denk ik dat het serieus is. We wonen twee jaar samen als ik zwanger word. Hij stelt een abortusvoor. Ik stem daarin toe, maar op de terugweg weet ik dat het afgelopen is. Dit is mijn tweede abortus, ik ben dertig en ik ben het spuugzat. Dezelfde avond ga ik bij hem weg.

Ik werk nu al zes jaar bij een openbare bibliotheek, op de kinderafdeling. 's Avonds lees ik en drink thee. Ik leid nu een rustig leven, zonder vreugde. Soms heb ik behoefte aan een man. Ik kan moeilijk in slaap komen. 's Nachts ben ik vaak bang,. Om eerlijk te zijn, ik zou willen dat het leven snel voorbijging.

Michel

We gaan met elkaar naar bed. We hebben geen condooms, ze bevredigt me met haar mond. Het genot is niet heel heftig. Wat ik vooral heerlijk vind, is haar in mijn armen te nemen als ze zich omdraait om te gaan slapen en zo met haar verstrengeld de hele nacht te blijven liggen.

Annabelle

Ik heb geleefd, coke gebruikt, aan orgieën meegedaan. Door mijn schoonheid heb ik in het epicentrum gestaan van de seksuele revolutie. Die heeft me getekend, ik heb er meer dan gemiddeld onder geleden.

Michel

Ik heb me uit onverschilligheid buiten de seksuele revolutie gehouden, én buiten het menselijk leven, buiten alles en ben er dus ook maar oppervlakkig door geraakt.

Annabelle

We blijven elkaar zien, gaan zelfs samen op vakantie. We zouden kunnen proberen aan het leven deel te nemen, maar eigenlijk hebben we er geen zin meer in.

Michel

Ik voel medelijden met haar vanwege de onmetelijke liefdesreserves die ik in haar voel trillen, maar die door het leven zijn bedorven. Medelijden is misschien wel het enige menselijke gevoel waar ik nog vatbaar voor ben. Voor de rest heeft zich een ijzige gereserveerdheid van mijn lichaam meester gemaakt. Ik ben niet meer in staat tot liefde.

Annabelle

We hebben vrolijke momenten, er zijn droevige momenten, maar we zijn vooral heel ernstig. We weten allebei dat dit onze laatste menselijke relatie is en dat besef geeft elke minuut iets hartverscheurends. We voelen veel respect en eindeloos veel medelijden voor elkaar. Soms worden we betoverd door de

frisheid van de lucht en de heldere schittering van het licht van de zon. Maar dan valt er weer een grauwe schaduw over ons leven en bespeuren we in alles het einde.

Michel

Onze hedendaagse mensopvatting is niet meer op onze sterfelijkheid afgestemd. Maar in ieder van ons tikt dezelfde klok: ooit zal het moment komen dat de som van ons lichamelijk en geestelijk genot lager zal zijn dan de som van onze pijn. De afweging van genot en pijn, die iedereen vroeg of laat toch moet maken, loopt op den duur onvermijdelijk op zelfmoord uit.

Ik besluit om in het Europees Experimenteel Natuurkundig Centrum in Galway, Ierland te gaan werken.

Annabelle

Je hebt niets geregeld om mij mee te nemen. Je hebt er niet eens aan gedacht.

Pauze.

Maak een kind bij me. Je hoeft het niet op te voeden. Je hoeft het ook niet te erkennen. Ik vraag je zelfs niet ervan te houden, ook niet om van mij te houden. Maar maak een kind bij me, meer niet. Ik ben veertig. Het is mijn laatste kans. De eerste man van wie ik zwanger werd was een zwijn en de tweede een losbol, maar toch heb ik er regelmatig spijt van dat ik me heb laten aborteren. Toen wist ik nog niet dat het leven zo beperkt is. *Stilte.*

Michel

Het is een gek idee, om je voort te planten als je niet van het leven houdt.

Annabelle

Laten we nu met elkaar naar bed gaan. Ik ben nu vruchtbaar.

Michel

Ik wil erover nadenken. *Stilte.* Ik doe het.

Annabelle

Ik meld mij bij de gynaecoloog. Hij ziet wat raars bij de baarmoederhals. Bij het celonderzoek worden 'vrij ernstige' afwijkingen geconstateerd. Er moet een biopsie en een curettage van het baarmoederslijmvlies worden verricht. Dat betekent automatisch een abortus: mijn derde. Drie dagen later krijg ik de uitslag: baarmoederhalskanker in het pre-explosieve stadium. Mijn baarmoeder, mijn eierstokken en de trompetten van Falopius moeten worden weggehaald. Ze hebben me schoongemaakt als een kip. Na een week mag ik naar het huis van mijn moeder. Michel komt bij ons wonen, hij heeft zijn vertrek naar Ierland uitgesteld. Ik zit in de tuin. Meestal doe ik niks. Een psychiater heeft me slaaptabletten en tranquillizers gegeven. Hij maakt zich ongerust: 'verlies van realiteitsbinding'. Michel en ik wandelen, we zitten op een bank aan de rivier.

Drie weken later worden er metastasen in mijn buikwand geconstateerd. Ze kunnen radiotherapie doen: een zware behandeling, met vijftig procent kans

van slagen. Vrijen gaat niet, de wond doet nog te veel pijn, maar Michel drukt me stevig in zijn armen. Ik hoor zijn tanden knarsen. Na enige tijd merk ik dat zijn gezicht nat is van de tranen. Hij neemt drie slaaptabletten in.

Michel

De volgende morgen word ik vroeg wakker. Annabelle ligt niet in bed. Ik ga naar beneden. Ze ligt op de bank. In coma. Ze heeft een heel buisje Rohypnol ingenomen. Haar afscheidsbrief begint met:

Annabelle

Ik ga liever dood tussen de mensen van wie ik hou.

Michel

Ik waak bij haar in het ziekenhuis. Haar gezicht lijkt oneindig vreedzaam. Elke angst lijkt uit haar weggevloeid. Het lijkt of ze nog nooit zo gelukkig is geweest.

Het is niet helemaal onze fout dat we niet gelukkig zijn geweest. We hebben niet in een harmonieuze wereld geleefd. We hebben evenwel niets ondernomen om de wereld te veranderen, geen enkele poging ondernomen om hem te verbeteren. Ik had tenminste een kind bij haar moeten verwekken. *Stilte*. Maar dat heb ik gedaan! Ik kan alleen niet op tegen ziekte en dood. In ieder geval zal ze toch een paar weken het gevoel hebben gehad dat er iemand van haar hield. Twee dagen later is ze dood. Ze had liefde verdiend, ze heeft geen liefde gekend. Ik ook niet, ik heb ook geen liefde gekend, ik draag alleen iets bij aan de vooruitgang van de kennis. Dat is mijn roeping. Ik kan niets anders.

Transformeert zich naar Jeroen.

De rest van zijn wetenschappelijk leven besteedt hij aan de ontwikkeling van de genetische technologie om aan de geslachtelijke voortplanting een einde te maken en de ongeslachtelijke voortplanting mogelijk te maken.

Pauze.

Epiloog

Betty

En, blij dat je eraf bent?

Jeroen

Toen de mens ontstond, had hij het talent om de meest uitzonderlijke ervaringen op te doen. Hij was niet aan wetten gebonden. Maar hij wist niet hoe te kiezen en dus stelde hij zich ermee tevreden te kiezen tussen twee mogelijkheden. Maar voortdurend voelde hij: er is nog meer, er zijn nog oneindig veel gebieden die ik nooit betreed. Omdat hij ze nooit in werkelijkheid betrad, verloor hij tenslotte het talent voor als maar nieuwe, uitzonderlijke ervaringen. Gelukkig vond hij op een dag dat hij te klein geworden was. Wat als hij zichzelf zou verplichten op zijn minst in zijn geest steeds nieuwe gebieden te betreden, wat als hij zich zou buigen voor de wil van zijn geest, als hij zichzelf zou dwingen samen te vallen met zijn gedachten.

Betty

En?

Jeroen

Wij zijn losgekomen van wat is, om te ontdekken wat zou kunnen zijn. We verlossen onszelf van onze voorkeuren of afkeren. Alles is mogelijk, we worden geen richting meer ingedreven.

Betty

Spelletjes van de geest?

Jeroen

Er is gewoon geen enkele beperking meer die ik accepteer: geen gevoel, geen wetten, geen grootheden. Ik heb mezelf in een toestand gebracht waar alles weer met alles verwant is, en alles in alles omzetbaar. Ik ben nu in staat om afgronden tussen tegenstellingen dicht te gooien en open te hakken waar ze dichtgegroeid waren. Ik beschik weer over het gehele, reusachtige, onuitputtelijke, eeuwige vermogen van de mens om vorm te geven.

Betty

Send me the pillow where you dream on.

Jeroen

wendt zich, om zijn betoog kracht bij te zetten tot Elsie. Hoe is het voor jou nu om geen gevoel meer te hebben?

Elsie

Beter dan toen ik alles nog voelde. Het is nu of wij broer en zuster zijn, gevoelloos als een broer en een zuster. Dat is beter. Ik heb me naar alle kanten vertakt, ook in jou. Jij hebt je naar alle kanten vertakt, ook in mij.

Betty

En de liefde? En de haat?

Jeroen

Met het einde van de liefde is iets veel groters begonnen. In één vervoerende bliksemflits zie ik je in mijn gedachten doorgroeien, boven mij uit, tot je het moment bereikt waarop je zo reusachtig en onmetelijk bent als de hele wereld. Alles wat mij omspant - wolken, mensen, plannen - wordt nog eens omspannen door jou, zoals je de hartslag van een kind onder die van de moeder hoort. Nee, geen liefde meer. Maar ook geen haat. Een mooie, alles omspannende onverschillige betrokkenheid.

Betty

En de hartstocht?

Elsie

Die hartstocht ging vooral over jezelf. Je wordt nooit groter dan de hartstocht die in je ontvlamd is. We hoeven elkaar niet meer te veroveren, te bezitten, want we zitten al in elkaar vertakt. Wij lijken niet meer op die mensen van vroeger. Hún vreugde is ons onbekend, hún leed al evenzeer. Geheel onaan-gedaan en vrijwel moeiteloos hebben wij ons bevrijd. Nee, dit wakker worden gaat nooit meer in slapen over. Omdat alles nu is wat wij er zelf van maken.

Betty

verwijdert zich van hen: Het geluk is de mislukking van het ongeluk.

Einde